

ČAJ

Pro chvíle pohody

ÚNOR 2012

Časopis Autorů Jičínska

EDICE

Co že je poezie -
to rukou napsané
nebo nenapsané
a v pouhém náznaku
tušené?

Nebo snad
černé na bílém
vázané v kůži

Vydané
s příspěvím mecenášů?

Jiří FALTUS

65

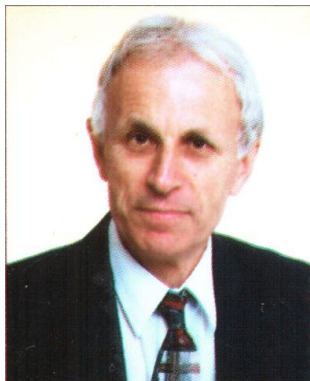
Vážený čtenáři,

v únorovém čísle se jako host představuje
Jiří Faltus z Lanškrouna,
který píše nejen poezii, ale i velmi zdařilé aforismy.
Je autorem řady knih a
patří i mezi úspěšné autory na soutěžích.

Od počátku února představuje v Galerii radosti KVČ v Jičíně
svoje fotografie **Věra Kopecká** z Broumova,
básnířka, místopředsedkyně Střediska východočeských
spisovatelů a organizátorka česko – polských setkání,
která se již více než desetiletí konají na podzim v Broumově.
O svojí fotografické vášni vypráví i v krátkém rozhovoru
nazvaném „**I ve fotografiích je poezie!**“

Dovolil jsem si přibalit i jednu svoji starší povídku
„**Ulitý start života**“.

Václav

JIŘÍ FALTUS

Narozen 12. července 1939 v Žamberku, od roku 1945 žije v Lanškrouně.

Po roce 1969 byl jako nestraník vůli svým názorům a postojům vyhozen z ekonomické funkce v n. p. Tesla a pracoval až do odchodu do důchodu v družstevním stavebnictví a v zemědělství. Tím byly utlumeny i jeho publikační možnosti. Člen Obce spisovatelů v Praze a Střediska východočeských spisovatelů,

redaktor bulletinu Kruh.

Píše satiru, poezii pro děti i dospělé. Knižně debutoval ve sbornících Kruh poezie (1968) a Začátek (1973, obojí Kruh Hradec Králové). Účastnil se úspěšně několika literárních soutěží (např. Rychnov, Proseč).

Bibliografie:

Tři cukrové homolky (PKS Rychnov nad Kněžnou, 1974), *Modravý plamen* (ČS Praha 1978). *Rozhledna se rozhlíží* (Albatros Praha, 1979), *Holínky pro žízalu* (Kruh Hradec Králové, 1984), *Kabát do zelí* (Albatros Praha, 1989), *Stříbrným přiborem* (OFTIS Ústí nad Orlicí, 2003), *Obal prodává, obálka rozhoduje* (Jindřich Kraus – PRAGOLINE, 2004), *Všemi deseti* (ALFA-OMEGA Dobřejšovice, 2004), *Abeceda pro medvěda* (TG TISK Lanškroun, 2004), *Říká myška myšce* (ALFA-OMEGA Dobřejšovice, 2005), *Hranice lásky* (OFTIS Ústí nad Orlicí, 2005), *Suché víno* (ALFA-OMEGA Praha-východ, 2006), *Není stránky bez hádanky* (KMa Praha, 2007), *S papouškem a liškou listujeme knížkou* (KMa Praha, 2007), *Veřejné důvěrnosti* (ALFA-OMEGA Praha-východ, 2007), *Kdo nevěří, at' sem běží* (TG TISK Lanškroun, 2008), *Šeptá syslík syslíci* (ALFA-OMEGA Praha-východ, 2008). *Soukromá živnost* (OFTIS Ústí nad Orlicí, 2008). a řada lepoprel *Ztráty a vynálezy* (TG TISK Lanškroun, 2009), *Spotřební koš* (ALFA-OMEGA Praha-východ, 2009), *Čekání na odpověď* (ALFA-OMEGA Praha- východ, 2010), *S rozumem v koncích* (ALFA-OMEGA Praha- východ, 2010), *Bez politické odpovědnosti* (ALFA-OMEGA, Dobřejšovice, 2011), *Zlatý padák* (TG TISK Lanškroun, 2011),

Vlašská duše Vladislava Jurčáka (TG TISK Lanškroun, 2011, edit.).
Řada leporel, textů do omalovánek, textů zhudebněných. Účast v mnoha
almanaších a sbornících, publikování v časopisech a denním tisku.

Prezentace kreseb: Dům knihy Praha (2004), Palác knih Praha (2005), K-
Café, Senovážné nám. Praha (2006).

Poezie Jiřího Faltuse **ze sbírky Soukromá živnost**

PŘÍBOJ

Ve vlnách oranžic
za leskem pluhů
dohasíná
zelená omítka polí

Z tvých dlaní
přijímám osvobozující
rozsudek
abych do paměti své kůže
uložil další rýhu

Cestu
k odvaze nejistého

NA ZKUŠENÉ

Jsi a zase nejsi
tak jako já
Střídavě oblačno

Nerozvinutý živel
nasazující na květ

Domlouváme se
proto jen posunky

Než se v rodné řeči
naučíme
pravdomluvně lhát

ZA LÉTEM

Přelétla hejna
přes podzimní čela
polí

Za létem zbyly jen útržky
toho co bolí

Za žebry hrudního koše
ze starých otázek
znovu jsem zkoušen

Učím se číst
poznámky mezi řádky
Kdejaký list
útěchu
chtěl by mi vnútit

Proč dávno přebolené lásky
lákají ložisky
svých dráždivých chutí?

BEZ VŠEHO

Nejraději bys žil
dál už jenom
mimo uplynulá léta
Bez času který se zažral
i do tvých vrásek
Bez vydýchaného vzduchu
v plicích
Bez proudění včerejší krve
a jejích návratů

Bez slibů a přísah
které jsi kdy dal
Bez vzkazů a stop
Bez otisků ve své duši
Bez prožitých obrazů
v slzicích očích
Bez myšlenek
v přístavech svého osudu
Bez přívozu mezi vším
co bylo a je
Bez zkoušek z historie
ve kterých jsi proplul
Bez obehnaného hlasu
nenaplněných příběhů
Bez prostoru
kterým postupně získáváš
svůj dnešní tvar

Nejraději bys žil
dál už jen mimo sebe

CESTOU

Kamenitá cesta
skončila v lesích

Vyrubaná místa
vyplním v sobě
až na nebesích

Až naprší
a nebude bláto
rád všemi pády
zaplatím

Však neptejte se
kdo co koho čeho

Až struny dní
prohrábnou a rozezní
geologické vrstvy
mého srdce
znovu vykročím
proti velkorypadlům
dávno překonané
lhostejnosti

CO DÁL

Ještě je čas
alespoň se porozhlédnout
a zamyslet
kam a s kým
Proti komu

Domyslet dějiny
které nás potřebují
aby byly zajímavější
pro ty co po nás
již nepřijdou

DOBŘÝ SKUTEK

Chystáme obtížná slova
pro svůj jazyk
Zuby připravujeme ke stiskům

Každou chvíli
už promluvíme
o svých nárocích

Ted' nebo nikdy
kousnout do živého

A jako kdysi
pradávní lovci
přitisknout k srdci
soupeřův pazourek

DOKOLA

Žijeme beze slov
laskavých pohlázení

Kde v nás je uloženo
co dávno už není
pod jakým povrchem
pod kterou vrstvou kůže?

Jsme nebo nejsme
už jiný živočišný druh?

Otázky
Jen samé otázky
klade nám bůh

– Může?

POTLESK

Z osamělé břízy
káně vzlétá
Tleskáme na konci léta
jak jeho staří známi

Umět tak mávnout
za vším co bylo
a už se nevrátí!

Pro dusot pražců
ve hrudi
pro potlesk křídel
zkoušejících
bezpečnou dráhu
letu k osudí

PO LANĚ

Jít k sobě znamená
neohlížet se vpravo vlevo
Opatrně našlapovat
řídkým vzduchem
velehor

S cepínem v hrudi
se zátěží oblázků
po kapsách
přecházet po laně

Za douškem hořkosti
večerní rosy

Rovnováhou
dávne nevinnosti
poměřovat
ledovcové průrvy

V trvalých kulisách
svého
papírového srdce

SVITKY

Po dešti
zeleň je zelenější
a tváře bez vrásek

Sloje svědomí
plné hliněných svitků
s větami neznámého písma
Rozsudky odcizení

Týkají se i nás
pochyby a úzkosti
dneška -

nevysmějeme se jim
už za sto let?

Dříve než začnou platit
autorská práva
na život

STOPY

Procesí ožehnutých javorů
zkoumavě prohlíží vítr
Skrz naskrz
tak jako my když hledáme smysl
mimo sebe
V kameni se zatajeným dechem
v kůře plné příběhů
na odlesněných svazích
V toulkách světla a stínu
Ve vrstvách lásky

po níž zbyly
záseky stesku
na topůrku seker

TEĎ

Lhostejně míváš
vše prožité
Znamé i neznámé tváře
své lásky
nevšímavý k utrpeným
společným jizvám

Odvracíš se od stop
které jsi zanechal
Vystávají před tebou
jejich nové překážky

Nazouváš si tretry
Na záda ti připínají
zkušební číslo

Příště už musíš
přesně
vpadnout do výstřelu

TUŽKY

Z mých tužek
opadalo listí
a ještě není podzim
Zůstaly jen holé větve
není se kam schovat
před prudkým sluncem
a před deštěm
Jednu tužku po druhé

beru do rukou
Ještě by mohly napsat
mnoho milostných dopisů
nebo udání

Tak krásně je vidět
do všech
odkrytých hnízd

VYTRVALOST

Jak tě pojmenovat
v řeči stromů
a příliš nezadlužit
své srdce

Jak mezi vdechy a výdechy
sebrat odvahu

Jak svým jazykem
otevřít příběh
na vysněné stránce

Jak odolat
lákavým zábleskům
křídel tažných ptáků
a život rozdělit
na doživotní splátky

VDECHNUTÍ

Porosty v pískovně
střásají vrstvy
těžkého sněhu
načrtnutého křídou

Ostré slunce
vyneslo spaní

i všem žívlům
našeho těla

Neubránili jsme se
svým obrazům
z tepaného stříbra
Návratu k pramenům

Z posedů
s prstem na spoušti
obhlížíme vysněný revír
svého tvoření

ZVONĚNÍ

Začínám mluvit
sám k sobě
Dávám však veliký pozor
abych to nejpodstatnější
zamlčel

Varován zvoněním v uších
před tím
o čem mi nepřisluší
lhát
nad přijatelnou míru
pravdy

ZÁSAHY

Vzlétají ptáci ohně
Poledním žářem
teplá brod

Mělčinou kráčí sen
Vyhaslá láva
objímá kořeny

Praská kůra
lip

Jako štěrka pod pražci
jako hučení podzemních vod
Jako v podzimním osivu
zelený slib

ZROZENÍ

Svítá
Tma nabírá
poslední síly
Spějeme k cíli a nevíme
co značí

Trhá se běžecké pole
stop
Míříme k hranici
dalšího dne

Najdeme svět
který bude
naším výbojům
konečně stačit?

EDICE

Co že je poezie -
to rukou napsané
nebo nenapsané
a v pouhém náznaku
tušené?

Nebo snad
černé na bílém
vázané v kůži

Vydané
s přispěním mecenášů?

GAMBIT

S dechem zatajeným
vyhlížíme
stránky úsvitu
Jak dobytá území
své paměti
schtávají do dějin

Ve stromech zatím
narůstají letokruhy
metafor

V kůře se mění
v hustou srst
Ale i na takové jsme políčili

Dřevorubcům
začneme platit
od pilin

CHLAD

Zalita jantarem
dospáváš noc
Přívál včerejších cest

Zmožené tělo probíjejí
vzpomínky

Ještě vteřinu
a záškuby paprsků
pohasnou
v přitažlivosti duše

A přesto mnozí z nás
jediným listem
nepoznamenání
vytuší v koruně cizích větví
hnízda své kořisti

JEŠTĚ

Ubývá z tebe
i ze mne
Stáváme se neviditelnými

Ještě že myšlenka
Ještě že záblesk lásky
Ještě že chuť zůstává

Ještě že touha pomsty
vrací nás opět
na startovní čáru

KDO Z NÁS

Krajina sněhu
bez našich stop
smetených pod koberec

Kdo prošlape cestu
mezi námi
kdo se pokusí vyloudit ozvěnu
ze spících skal?

Kdo z nás
se odváží jít o krok zpět

- Někam dál? -

NEUMĚLÉ DÝCHÁNÍ

Nevím
proč vstupuji do svých stop
a znovu prošlapávám
záhony zimy

Po verších
z údolí do hor
vynáším svůj život
s jizvami po otázkách

Po cestopisech
od vyhaslých ohnišť
zanechaných bez odpovědí

Po nesdělitelných větách
odvážných příběhů srdce
Zákonů prošlých
do dalšího čtení

PŘÍBOJ

Ve vlnách oranžic
za leskem pluhů
dohasíná
zelená omítka polí

Z tvých dlaní
přijímám osvobozující
rozsudek
abych do paměti své kůže
uložil další rýhu

Cestu
k odvaze nejistého

„I ve fotografiích je poezie!“

Rozhovor s Věrou Kopeckou

1) Jsi úspěšná fotografka i básnířka. Co bylo dřív poezie nebo fotografování? A nekonkurují si obě múzy nebo se doplňují (viz foto ve tvých sbírkách)?

Myslím, že obojí už od studentských let existuje vedle sebe a často se i vzájemně doplňuje. Vážněji jsem ale začala brát své fotografování mnohem později, když jsem poznala, že moje snímky dokážou oslovit, zaujmout nejenom mé nejbližší. Konec konců i ve fotografiích je poezie a řada mých básní jsou záběry krajiny, lidí. A když vyjdu do přírody fotografovat, mám v brašně i papír a tužku.

Co se týká fotografií ve sbírkách – to je specifická věc. Použila jsem je velice střídavě u sbírek překladů poezie mých přátel a ve své nejnovější sbírce – tam šlo o záběry konkrétní krajiny. U sbírky Mezi večernicí a jitřenkou jsem trochu experimentovala a sbírku jsem ilustrovala záběry výřezů z kůry stromů, které více či méně připomínaly ženu nebo měly nějaký vztah k ní.

2) Jaké úspěchy jsi s fotoaparátem zaznamenala? Kde všude jsi vystavovala? Objektem tvého zájmu je hlavně krajina?

Za úspěch považuji to, že mé snímky mají své diváky, že se mohou o viděné podělit. Samostatně jsem vystavovala v Náchodě, Broumově, v Hradci Králové, v Pardubicích, v Polici nad Metují, a v Polsku v Nové Rudě, Walbrzychu, Boguszowě - Gorcach, Swidnici, Bielawě, Radkowě, Tarnowskýh Górach, Tuchole. Fotografie z pleneru pak putovaly spolu s obrazy ostatních účastníků po různých místech Evropy. Převážně fotogrfuji krajinu a různé detaily z přírody, ale i architekturu a portréty.

3) A jaký fotoaparát máš v současnosti? S čím jsi začínala a kdy? Jaký je rozdíl mezi klasickou a digitální fotografií? Máš ráda černobílé nebo barevné foto?

Používám digitální zrcadlovku Canon. A začínala jsem s mamčiným fotoaparátem, pak ruské Lomo, taková malá hračka se širokoúhlým objektivem – z něho byly právě snímky, které vzbudily první zájem, potom Praktika. Pak už jsem přešla na digitální fotoaparát Olympus. Důvodem bylo, že když jsem si nechávala zhotovit zvětšeniny, pokaždé bylo jiné zabarvení. Vadilo mi to. Barevnost snímku, jeho náladu jsem si pamatovala a barevný posun obvykle rozbil kouzlo, které pro mě daný snímek měl. Jaký je rozdíl mezi klasickou a digitální fotografií? Myslím, že obojím lze dnes už dojít ke stejnému výsledku. Digitální fotografie nabízí řadu výhod – nejsem omezoována počtem snímků jako na kinofilmu. Na karty digitálních fotoaparátů se vejdu stovky i tisíce záběrů v dobré kvalitě. Další výhodou je, že snímky mohu ukládat na svůj počítač, což nezabírá prostor v bytě a mohu je také celkem snadno upravovat. Závěrečné zpracování pak může být tiskem nebo jako klasická fotografie chemickou cestou.

Převážně dělám barevné snímky, barvu silně vnímám, ale třeba u ilustrací upravím snímek na černobílý nebo jiný odstín. Samozřejmě jsem začínala s černobílou fotografií. Má svůj půvab. Záleží na tom, co chci ukázat.

Knihovna Václava Čtvrta v Jičíně
Vás srdečně zve
k návštěvě výstavy
**fotografií Věry
Kopecké**
DOTEKY POEZIE

Výstava je přístupná
v půjčovní době knihovny
1. – 29. února 2012

Ulitý start života

Václav Franc

Sebevrazi. Lidé, kteří nechtějí mít už nic společného s tímto uplakaným světem. Lidé, jejichž břemena jsou stále těžší a těžší, nemající nikoho, kdo by je vyvedl z bludišť problémů, podal pomocnou ruku. Poznal jsem jich na klinice mnoho, alespoň těch, kterým se odchod na věčnost nevydařil. Mezi těmi všemi neradostnými příběhy mě zaujal jeden, zdánlivě všední a přece jenom trochu netradiční.

“Dobrý den, paní Hofmanová,” uvítal jsem ve dveřích ženu, již zjevně pod vlivem medikamentů. Hleděla na mě tupě, pohled byl prázdny, byla bledá, reagovala se zpožděním.

“Posaďte se,” nabídl jsem křeslo u stolu. Opatrně si sedla, jako by se bála, jako by čekala podraz či nastraženou past. Ohlížela se okolo, čekala blížící se nebezpečí.

“Paní Hofmanová, tady se nemáte čeho bát, jen si spolu budeme trochu povídat o vašich problémech.”

Hleděla na mě, neodpovídala. Třicetiletá vyzrálá žena s neupravenými vlasy v květovaném županu mě přes její potíže něčím zaujala, jako bych ji odněkud znal. Kdybych ji potkal na ulici snad bych se za ní otočil, ale tady na klinice byla jednou z řady pacientek, čekajících na diagnózu, léčbu a snad i uzdravení a návrat do běžného života.

Potřeboval jsem navázat kontakt, a tak jsem zdánlivě odbočil: “Máte ráda květiny?”

Přikývla.

“No, vidíte. A květiny rostou na jaře a v létě, v zimě spí.”

Dívala se dost překvapeně, proč právě o takové banalitě, kterou zná každé malé děcko, s ní mluvím.

“I člověk má někdy období, kdy se mu nedaří, kdy zapadne sluníčko, odejdou jeho nejbližší, ...”, spřádal jsem nit své pohádky pro dospělé.

“Pane doktore ...,” náhle mě zastavila. Zaváhala, zda jsem ten pravý, komu může sdělit svoje tajemství. “... já už nemůžu. Nemůžu!”

To poslední slovo vyznělo jako výkřik, jako prosba o pomoc. Nabízel jsem jí svoje rameno.

“Máte děti?” zeptal jsem se.

“Mám. Syna.” Slzy měla na krajíčku.

“Tak vidíte. Na něj jste nemyslela?” chtěl jsem zapůsobit jako člověk s nadhledem. Na chvíli jsme si vzpomněl na své děti a starosti s nimi. Co to

dá práce, aby z nich vyrostl pořádný člověk.

“Manžel kvůli němu ode mne odešel.”

“Odešel od vlastního dítěte?” podivil jsem se, jako bych neznal desítky či stovky případů, kdy si manžel našel jinou ženu, opustil nejen manželku, ale i svoje ratolesti. Začínalo mi svítat, dosazoval jsem fakta za neznámé v rovnici života této ženy.

“Vilík, náš syn, narodil se s těžkou vadou. Nikdy nebude jako ostatní děti. Nebude chodit, nebude ...,” brečela, polykala slova i slzy.

Máme přece odborné léčebné týmy, vědecké pracovníky, proč by na konci tunelu jejího syna nesvitla naděje na kousek normálního života, třeba s handicapem, ale přece jenom plnohodnotného života?

“A teď je v ústavu?”

“Prakticky od narození, domů ho pouštěli na pár dní. Manžel si to nepřál,” otírala si ruce kapesníkem. Snažila se vrátit do prvotní pózy, jako by se bála, že se na ni dívá celý svět.

“Tak proto od vás manžel odešel?”

“Proto. Vyčítal mi, že nikdy se mnou nebude mít zdravé dítě.”

“Když jste porodila jedno postižené dítě, neznamená to, že i další děti budou stejně postižené,” napadlo mě. “Navíc mohla být vina i na manželově straně. Podle statistik ... a lékaři vám další těhotenství nedoporučovali?”

“Ne. Báli se a manžel to moc dobře věděl. Proto odešel.”

“Jaký měli důvod k tak závažné prognóze?”

“Víte, já jsem ... kdysi brala ..., nevěděla jsem o tom!”

Tak to mě ohromilo. Problematika toxikomanie se stále více rozrůstá. Není problém vidět mladé lidi na ulicích s rozpíchaným předloktím, jak se aspoň na chvíli chtějí odpoutat od zemské přitažlivosti, prožít svůj sen o létání, který se jim nikdy nesplní. Hledají v droze odpověď na otázky, ale marně. Představoval jsem si, jak ji potkávám v metru, ve stínu tmy leží někde “sjetá” po další dávce. Takže docela obyčejné drogy, zatímco se mi tady budeš snažit namluvit románek o tom, jak ses dostala do party, která tě donutila brát to svinstvo proti tvé vůli. Nejdřív marihuana, pak něco tvrdšího a už v tom jedeš. Kolik lidí mně právě tohle v této místnosti už chtělo namluvit.

“Co jste brala a jak dlouho?” vrátil jsem se do profesionální pózy.

“To je dávno. Jednou mi na to přišli na dopingové kontrole,” řekla už klidněji na svoji obhajobu.

“Při dopingové kontrole?”

Kolik překvapení mi ještě připraví?

“Běhala jsem osmistovku, neměla jsem tušení, že mi něco dávají,

vždycky říkal doktor, že to jsou vitamíny a minerály na regeneraci organismu a lepší zvládnutí tréninkových dávek. Pak jsem byla třetí na Evropě a ...” pauza a s velkou lítostí dokončení věty, “musela jsem vrátit medaili. Dva roky jsem nesměla závodit. Všichni se na mě vykašlali. Už jsem se nedokázala vrátit zpátky na dráhu.”

“To jsem netušil.”

“Tenkrát mi pomohl můj manžel, pak se narodil Vilík ...,” další část už jsem znal.

Zazvonil telefon, primář mně připomínal odpolední seminář.

“Neplačte, paní Hofmanová, teď si u nás odpočinete, prospíte se a zítra si o tom všem zase popovídáme.”

Na odpoledním semináři se mě zeptal primář: “Pane kolego, vy jste vyšetřoval Ulriku Štroblovou?”

“Koho?” podivil jsem se.

“Ulriku Štroblovou, dneska Hofmanovou?”

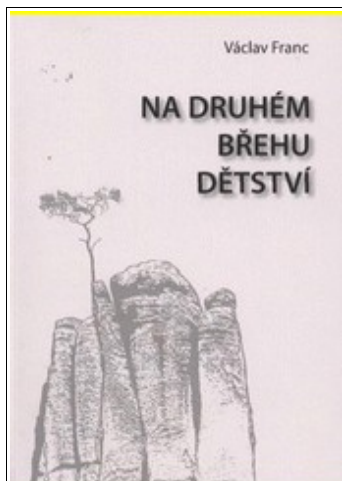
“Aha, ano,” došlo mi, kam starý pán míří.

Doma jsem potom hledal na internetu informace o naší bývalé vynikající atletce. V archivech jsem našel fotografii veselé mladé dívky s tretrami a plyšovým talismanem. Před pár lety by rozhovor s Ulrikou na titulní stránce zajišťoval zvýšení nákladu a prodejnosti novin. Pod fotografií bylo napsáno: “Ulrika Štroblová o 12 setin sekundy uhájila bronzovou medaili na ME v Göteborgu!”

Nechtěl jsem pátrat v archivech dál, protože bych o pár dní později našel zprávu o výsledku dopingové kontroly, která u atletky odhalila zakázané anabolické steroidy, za což následoval dvouletý zákaz startu.

A to je vlastně konec mého vyprávění, nebo spíš ulitý start života mladé ženy.

Neví se o nás aneb Burza samizdatů

Na druhém břehu dětství

Sbírka poezie Václava France, vyšla vlastním nákladem autora na podzim 2011.

Sbírku lze objednat na mailu: Franczub@seznam.cz,

cena: 70 Kč + poštovné.

ČAJ pro chvíle pohody

č.65 , únor 2012, ročník XI

Vydáno 3. února 2012 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!